

Handläggare
Maria Lindblom

Datum
2015-03-31

Diarienummer
ALN-2014-0463.30

Äldrenämnden

Avtalsuppföljning vid träffpunkt Gudrun

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslås besluta

att godkänna rapporten

att med beaktande av resultatet i rapporten uppdra till äldreförvaltningen att genomföra en övergripande översyn av träffpunkt Gudruns uppdrag

att uppdra till äldreförvaltningen att återkomma med ett tydliggörande kring verksamhetens grundläggande inriktning och uppdrag

Ärendet

Uppsala kommun har en strävan att genom olika åtgärder stimulera till hälsofrämjande livsstilsförändringar, ett meningsfullt liv och möjlighet till meningsfulla aktiviteter för alla medborgare. Träffpunkt Gudruns målgrupp är personer över 67 år som tidigare haft sysselsättning inom daglig verksamhet. Träffpunkten startades år 2005 i samband med att en övre åldersgräns på 67 år infördes för insatsen daglig verksamhet enligt LSS och kommunens bostäder med särskild service för vuxna enligt LSS under en omställningsperiod behövde tid att anpassa bemanningen dagtid utifrån detta beslut.

I nu gällande avtal för bostad med särskild service för vuxna enligt LSS har utföraren ansvar för att vara den enskilde behjälplig i hela livssituationen, så att den enskilde ges möjlighet att leva som andra och uppnå goda levnadsvillkor. Vidare framgår i avtalet att boendet ska ha ett arbetssätt som ger förutsättningar för naturlig delaktighet i vardagen och att personal vid behov ska följa med den enskilde till sociala och kulturella aktiviteter etc. Boendet ska enligt krav i avtal tillgodose den enskildes psykiska, fysiska och sociala behov samt behov av individuellt anpassad hjälp i daglig livsföring.

Äldreförvaltningens slutsats efter genomförd och avslutad avtalsuppföljning är att vissa krav i avtal är uppfyllda på träffpunkt Gudrun, men att det finns ett förbättringsbehov och/eller brister inom samtliga områden. Äldreförvaltningen konstaterar att det föreligger ett omfattande behov av åtgärder för att samtliga krav ska kunna anses uppfyllda. Det finns även ett behov av översyn av verksamhetens lokaler, för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga. Gällande de förbättringsområden och brister som beskrivs under respektive område i rapporten (se bilaga 1) förutsätter äldreförvaltningen att åtgärder omgående initieras av respektive berörd och ansvarig aktör.

Äldreförvaltningens uppfattning är att träffpunkt Gudrun i nuläget utför insatser och tillgodoser behov som ligger inom avtal och ansvarsområde för utföraren av bostad med särskild service för vuxna enligt LSS.

Sammanfattningsvis ser äldreförvaltningen ett behov av en övergripande översyn och ett tydliggörande kring verksamhetens grundläggande inriktning och uppdrag.

Äldreförvaltningen

Jari Heikkinen
Direktör

Bilaga 1: Rapport från avtalsuppföljning

Handläggare
Maria Lindblom

Datum
2015-02-06

Diarienummer
ALN-2014-0463

Vård & Omsorg
Arbete och boende
Daglig verksamhet, område 1

Avtalsuppföljning vid träffpunkt Gudrun.

Beskrivning av enheten

Utförare	Vård & omsorg, arbete och boende - daglig verksamhet område 1 - träffpunkten.
Adress	Kungsängsgatan 33 C
Enhetschef	Carina Toll
Telefon och mejladress	018-727 21 45 Carina.toll@ uppsala.se
Uppföljning utförd av	Maria Lindblom och Thomas Karlsson
Vid uppföljningen medverkade från utföraren	Enhetschef Carina Toll och verksamhetschef Kerstin Fagerlind samt personal från träffpunkten.
Typ av verksamhet	Kommunövergripande öppna insatser - träffpunktsverksamhet för personer som omfattas av LSS och som innan de fyllde 67 hade sysselsättning inom daglig verksamhet.
Avtalstid	2014-01-01 — 2014-12-31
Datum för uppföljning	12 och 15 december 2014

Träffpunkt Gudrun drivs av Vård & omsorg på uppdrag av Äldrenämnden i Uppsala kommun. Träffpunkt Gudruns målgrupp är personer över 67 år som omfattas av LSS och som tidigare haft sysselsättning inom daglig verksamhet.

Träffpunkten är lokaliserad centralt i Uppsalas stadskärna och har öppet varje vardag mellan kl 8.30 och 12.00 samt mellan 12.30 och 15.30.

1. Sammanfattning och krav på åtgärder

1.1. Kontorets sammanfattande kommentarer efter genomförd uppföljning

Träffpunkt Gudrun drivs sedan januari 2005 av Vård & omsorg på uppdrag av Äldrenämnden. Träffpunkt Gudrun är en träffpunktsverksamhet för personer över 67 år som tillhör personkrets LSS och som tidigare haft daglig verksamhet. Under år 2005 övertog dåvarande nämnden för vuxna med funktionsnedsättning (VFN) ansvaret från arbetsmarknadsnämnden (AMN) för daglig verksamhet enligt LSS. I samband med detta fastställdes även en övre åldersgräns på 67 år för insatsen daglig verksamhet. Förändringen innebar att berörda bostäder med särskild service för vuxna enligt LSS under en omställningsperiod behövde tid att anpassa bemanningen så att det fanns personal dagtid, då dessa personer inte längre åkte till daglig verksamhet. Mot bakgrund av detta beslutade äldrenämnden att ge uppdrag till Vård & omsorg att bedriva träffpunktsverksamhet för målgruppen.

Enligt nuvarande avtal avseende bostad med särskild service enligt LSS (se diarienummer NHO-2012-0186) ska boendet tillgodose den enskildes psykiska, fysiska och sociala behov samt behov av individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen. Det ställs också krav på att boendets personal ska vara den enskilde behjälplig i hela livssituationen, så att den enskilde ges möjlighet att leva som andra och uppnå goda levnadsvillkor. Vidare framgår i avtal att boendet ska ha ett arbetssätt som ger förutsättningar för naturlig delaktighet i vardagen och att personal vid behov ska följa med den enskilde till sociala och kulturella aktiviteter etc.

Uppföljning har skett genom besök på träffpunkt Gudrun och intervju med personal, enhetschef och verksamhetschef. Utöver detta har kontakt tagits med berörda avtalsstrateger inom området samt med medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) för inhämtande av ytterligare synpunkter och fakta. Fokusområden vid aktuell uppföljning har varit samverkan, informationsspridning, inriktning och utveckling av verksamheten samt ledningssystem och egenkontroll.

Sammanfattningsvis ser kontoret ett behov av en övergripande översyn och ett tydliggörande av verksamhetens grundläggande inriktning och uppdrag. Kontorets uppfattning är att träffpunkt Gudrun i nuläget utför vissa insatser och tillgodoser vissa behov som ligger inom ansvarsområde och avtal för bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (se diarienummer NHO-2012-0186).

Målgruppens psykiska, fysiska och sociala behov ska tillgodoses, för att dessa personer precis som övriga medborgare ska kunna leva ett bra liv med tillgång till olika former av aktiviteter utifrån skiftande behov. Detta handlar om såväl fysiska, som sociala och kulturella aktiviteter. I Uppsala kommun finns utöver träffpunkt Gudrun 16 stycken andra träffpunkter inriktade mot personer över 65 år i ordinärt boende. Dessa träffpunkter har ett rikt och varierat utbud av

aktiviteter som är anpassande för målgruppen äldre. Kontoret bedömer att det i nuläget är oklart om, och i så fall hur, dessa träffpunkter skulle kunna tillgodose de specifika behov av utformning och aktivitetsutbud som träffpunkt Gudruns målgrupp har. Vad gäller äldre personer som bor i särskilt boende ställs krav i avtal (se ALN-2012-0057) på att boendet ska tillgodose den enskildes sociala, fysiska och psykiska behov samt tillgodose att den enskilde erbjuds en aktiv och meningsfull dag.

Kontorets slutsats efter genomförd avtalsuppföljning är att vissa krav i avtal är uppfyllda på träffpunkt Gudrun, men det finns ett förbättringsbehov och/eller brister inom samtliga områden. Kontoret konstaterar att det föreligger ett omfattande behov av åtgärder för att samtliga krav ska kunna anses uppfyllda. Det finns även ett behov av översyn av verksamhetens lokaler, för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga.

Kontorets uppfattning är att det inom vissa områden, t.ex. vad gäller informationsspridning och lokaler, krävs ett ömsesidigt ansvar och ett aktivt arbete med åtgärder hos både beställare och utförare för att nå ökad tydlighet och förbättrade förutsättningar för uppfyllande av krav i avtal. Vad gäller bristande rutin för avvikelshantering samt ansvarsfördelning och tillvägagångssätt vid delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter behöver detta ses över i samtliga berörda verksamheter (d.v.s. både i träffpunkt och i gruppboende) i samverkan med medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) i kommunen.

Se närmare beskrivning under respektive område i rapporten.

1.2. Krav på åtgärder

Uppsala kommun har en strävan att genom olika åtgärder stimulera till livsstilsförändringar som främjar hälsa, ett meningsfullt liv och möjlighet till meningsfulla aktiviteter hos alla medborgare. Träffpunkter är exempel på öppna insatser som ligger i linje med denna målsättning.

Kontoret föreslår att en övergripande översyn görs kring hur målgrupp för träffpunkt Gudrun får sina sociala, fysiska och psykiska behov samt möjlighet till meningsfulla aktiviteter tillgodosedda på bästa möjliga sätt samt hur inriktning och uppdrag för denna verksamhet i så fall ska se ut.

Gällande de förbättringsområden och brister som beskrivs under respektive område i rapporten förutsätter kontoret att åtgärder omgående initieras av respektive berörd och ansvarig aktör.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Träffpunkt Gudrun drivs sedan januari 2005 av Vård & omsorg på uppdrag av Äldrenämnden i Uppsala kommun. Träffpunkt Gudrun är ett alternativ till andra etablerade träffpunktsverksamheter och riktar sig specifikt mot målgruppen personer över 67 år som tillhör personkrets LSS och tidigare haft daglig verksamhet.

Vid ca 67 års ålder pensioneras de personer som har rätt till insatsen daglig verksamhet i Uppsala kommun. Behovet av miljöombyte samt av att ingå i ett socialt sammanhang med meningsfulla aktiviteter och social samvaro kvarstår. Under 2005 övertog dåvarande nämnden för vuxna med funktionsnedsättning (VFN) ansvaret från arbetsmarknadsnämnden (AMN) för daglig verksamhet enligt LSS. I samband med övertagandet fastställdes en övre åldersgräns på 67 år för insatsen daglig verksamhet. Denna förändring innebar att berörda bostäder med särskild service för vuxna enligt LSS under en omställningsperiod behövde tid att anpassa bemanningen så att det även fanns personal dagtid. Mot bakgrund av detta beslutade äldrenämnden att ge uppdrag till Vård & omsorg att bedriva träffpunktsverksamhet för målgruppen.

Enligt nuvarande avtal avseende bostad med särskild service enligt LSS (se diarienummer NHO-2012-0186) ska gruppboendet tillgodose den enskildes psykiska, fysiska och sociala behov samt behov av individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen. Det ställs också krav på att boendets personal ska vara den enskilde behjälplig i hela livssituationen, så att den enskilde ges möjlighet att leva som andra och uppnå goda levnadsvillkor. Vidare framgår i avtal att boendet ska ha ett arbetssätt som ger förutsättningar för naturlig delaktighet i vardagen och att personal vid behov ska följa med den enskilde till sociala och kulturella aktiviteter etc

I Uppsala kommun finns utöver träffpunkt Gudrun 16 stycken andra träffpunkter inriktade mot personer över 65 år som bor i ordinärt boende. Dessa träffpunkter har ett rikt och varierat utbud av aktiviteter som är anpassande för målgruppen äldre. Vad gäller äldre personer som bor i särskilt boende ställs krav i avtal (se ALN-2012-0057) på att boendet ska tillgodose den enskildes sociala, fysiska och psykiska behov samt tillgodose att den enskilde erbjuds en aktiv och meningsfull dag.

2.2. Syfte och avgränsningar

Kontoret för hälsa, vård och omsorgs uppföljning syftar till att:

- Kontrollera att krav i avtal är uppfyllda
- Bidra till verksamhetsutveckling och kvalitetssäkring
- Säkerställa att utveckling sker i enlighet med politiska beslut och viljeinriktningar

Resultatet av uppföljningen grundas på den information som framkommit vid samtal med de intervjuade och observation vid besök i verksamheten. Kontoret har utöver detta tagit kontakt med berörda personer inom kontoret för att ta del av deras erfarenheter och synpunkter.

Kontoret har inte granskat utförarens dokumenterade rutiner och övriga dokument i verksamhetens ledningssystem för kvalitet. Kontorets bedömning utgår således från den muntliga information som lämnats vid intervjutillfället samt den information som framkommit i kontakt med ovan nämnda övriga personer inom kommunen. Kontoret har fokuserat på utvalda ska-krav men förutsätter att verksamheten följer samtliga krav i avtalet.

2.3. Metod

Uppföljningen genomfördes i form av intervju med enhetschef, verksamhetschef och personal på träffpunkten samt genom besök och rundvandring på träffpunkten. Intervjuerna med chefer och personal hölls vid separata tillfällen.

Uppföljningen genomfördes genom besök på träffpunkten och intervju med personal den 12 2014. Den 15 december 2014 intervjuades enhetschef och verksamhetschef. Närvarande från kontoret vid samtliga tillfällen var uppdragsstrategerna Maria Lindblom och Thomas Karlsson. Kontakt med berörda avtalsstrateger inom området har skett vid flera tillfällen under december 2014 och januari 2015 samt med medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) i Uppsala kommun. Detta för att samla in ytterligare synpunkter och fakta gällande träffpunktens uppdrag och inriktning.

3. Resultat

3.1 Allmänt om verksamheten

Av förfrågningsunderlaget framgår att:

- Personer 67 år och äldre som omfattas av LSS **ska** ha tillgång till träffpunkt hela året
- Träffpunkten **ska** erbjuda flexibla öppettider alla vardagar dagtid, dock minst 7 tim/dag och öppettiderna ska delges beställaren
- Ansvarig chef för enheten **ska** se till att verksamhetens personal har dokumenterad kunskap om hälsa och ett förebyggande och rehabiliterande förhållnings- och arbetssätt
- Utföraren **ska** ansvara för att personalen har och underhåller den utomsorg, erfarenhet och kompetens som behövs för att utföra arbetsuppgifterna
- Utföraren **ska** i enlighet med Folkhälsomyndighetens intentioner hålla sig á jour med nya rön och trender och därmed följa utveckling av vilka grupper som riskerar ohälsa och erbjuda förebyggande aktiviteter för de personer som däri kan ingå

3.1.1 Iakttagelser

På träffpunkt Gudrun arbetar två personal. Dessa personer har varit med sedan starten av träffpunkten för nio år sedan. Båda har flerårig tidigare erfarenhet och utomsorg inom området. Under intervjun framkommer att det finns en djup kunskap om och erfarenhet av målgruppens behov hos träffpunktens personal. Personalen uttrycker under intervjun genom flera konkreta exempel betydelsen av att träffpunktsverksamheten finns, för att minska risk för social isolering och att tillgodose sociala behov hos målgruppen. Detta lyfts även upp under intervjun med ledningen. Personalen uttrycker en stolthet över att upplever att de "ser" och bekräftar varje person som kommer till träffpunkten samt att det finns en utpräglad vilja hos personalen på träffpunkten att tillgodose varje enskild besökares önskemål och behov.

Personalen beskriver en kännedom om att verksamheten bygger på frivilligt deltagande. Det framgår under intervjun att personalen på träffpunkten aktivt styr och delar in träffpunktens besökare i för- och eftermiddagsgrupper samt att verksamheten har lunchstängt under en halvtimme varje dag. Tiden för förmiddagsgruppen är enligt uppgift kl. 8.30–12.00 och för eftermiddagsgruppen mellan kl. 12.30–15.30. Efter kl. 15.30 beskriver personalen att de har avsatt tid för att "städa och plocka" i ungefär en ytterligare timme innan de går hem för dagen. Vidare beskriver personalen att de har stängt vissa s.k. "klämdagar" samt någon vecka under semesterperioden.

Under intervjun med personalen framkommer att de inte känner till det avtal och förfrågningsunderlag som ligger till grund för verksamhetens uppdrag. Vid intervjun med

ledningen diskuterades krav i avtal kring flexibla öppettider, krav kring öppethållande alla vardagar året om samt minst 7 timmar per dag. Ledningen tog i samband med denna diskussion upp frågeställning kring huruvida de har möjlighet att stänga verksamheten för planeringsdagar.

Enligt personalen styrs gruppindelningen av vilka personer som "passar ihop" samt av hur mycket hjälp och stöd respektive besökare behöver vid t ex matsituation och toalettbesök. Personalen uppger att de har ett "maxantal" på åtta personer i varje grupp. Detta beskrivs bero på att personalen i annat fall inte hinner med att ge det stöd och den hjälp som besökarna behöver vid bl.a. toalettbesök och fikastunder. Ännu har ingen nekats att delta i grupp på träffpunkten enligt personalen, men de uppger att det hänt att de "flyttat om" personer mellan grupper när enskilda besökares behov av stöd och hjälp ökat. Personalen beskriver också att de har svårt att tillgodose önskemål om promenader utomhus p.g.a. att flera behöver fysiskt stöd och hjälp vid förflyttning utomhus och att de därmed inte har "tillräckligt många armar" för att kunna genomföra detta.

Gällande tillvägagångssätt för hur nya besökare kommer till träffpunkten beskrivs under intervjun att personal ifrån en gruppboende eller s.k. servicebas oftast ringer till personalen på träffpunkten för att "fråga om det finns plats". Personalen uppgav under intervjun att de dagligen på förhand upprättar en aktuell lista över vilka personer som ska besöka träffpunkten under dagen och att detta är styrt utifrån vilken för- eller eftermiddagsgrupp respektive person delats in i. Listan beskrivs vara ett stöd för eventuell vikarierande personal samt för att de själva skall veta vilka och hur många som kommer under dagen.

Personalen uppger att det varierar hur många halvdagar per vecka som de olika besökarna kommer till träffpunkten. Några beskrivs komma en halvdag per vecka, medan andra kan komma fem halvdagar per vecka. Besökarnas egna önskemål beskrivs avgöra antalet halvdagar per vecka, men personalen beskriver att de själva "lotsar in dem i rätt grupp". Personal från gruppboende eller servicebas beskrivs endast följa med de olika besökarna vid första besöket.

Nuvarande enhetschef för träffpunkt Gudrun har högskoleutbildning från sociala omsorgsprogrammet och flerårig tidigare chefserfarenhet. Enhetschefen tillträdde sin nuvarande tjänst för endast några månader sedan och uppger att hon därför inte ännu hunnit "sätta sig in" ordentligt i träffpunktens verksamhet. Personalen beskriver att nuvarande chef är deras fjärde i ordningen under de nio år träffpunktens verksamhet varit igång. Vidare berättar personalen att de har kontakt med enhetschefen via e-post och telefon vid behov samt att de träffas vid den månatliga arbetsplatsträffen som hålls gemensamt med daglig verksamhet.

Vad gäller omvärldsbevakning och kompetensutveckling beskriver personalen att de får gå på olika föreläsningar inom området och att de under senaste tider bl.a. fördjupat sig kring

området utvecklingsstörning och demens. Vid dessa tillfällen uppges att vikarier finns att tillgå och att detta fungerar väl.

3.1.2 Kontorets kommentar

Kontorets bedömning är att krav i avtal gällande områdena utomsorg, kompetens och kompetensutveckling är uppfyllda på träffpunkt Gudrun.

Kontoret konstaterar att verksamheten inte uppfyller krav i avtal gällande flexibla öppettider, öppethållande alla vardagar och öppet under minst 7 tim/dag. För att kunna uppfylla dessa krav i avtal bedömer kontoret att verksamheten måste genomföra flera förändringar, både vad gäller planering och upplägg av verksamheten samt personalresurser.

3.2 Samverkan och informationsspridning

Av förfrågningsunderlaget framgår att:

- Utföraren **ska** ha en plan för kontinuerlig intern och extern samverkan oavsett utförare och **ska** delge beställaren planen
- Utföraren **ska** ha plan för informationsspridning och interaktion med olika intressenter så att detta uppdrags olika delar blir känt för medborgare
- Informationsinsatserna **ska** vara tidsatta och återkommande för att bli känt både på individ- och gruppnivå
- Informationsinsatserna **ska** tydliggöra uppdragets olika delar
- Former för samverkan med andra utförare, huvudmän, organisationer, föreningar, volontärer med flera **ska** utvecklas och fördjupas
- Utföraren **ska** samverka och vara "möjliggörare" av aktiviteter som besökarna vill genomföra

3.2.1. Iakttagelser

Både vid intervju med personal och med ledning framkommer att former för samverkan och informationsspridning ses som stora förbättringsområden för verksamheten. Ledningen uttrycker att informationskanaler för att nå ut till samtliga berörda aktörer samt information på webbsida behöver utvecklas och förbättras.

Kontoret noterar vid besök och rundvandring på träffpunkten att det endast finns skyltning med texten "Träffpunkt äldre" vid entrén. Det framgår inte att det är en träffpunkt för en specifik målgrupp av äldre personer, dvs. personer över 67 år som omfattas av LSS och som tidigare haft daglig verksamhet. Personalen uttrycker under intervjun att de upplever nuvarande skyltning som missvisande och beskriver genom konkreta exempel hur de

regelbundet får avvisa äldre personer som inte tillhör målgruppen. Dessa personer antar på grund av skyltningen att det är en "vanlig" träffpunkt för personer över 65 år och personalen beskriver att de upplever det som jobbigt för alla parter när dessa missförstånd uppstår.

I övrigt noterar kontoret att entrédörren till träffpunkt Gudrun är låst med kodlås och att dörrklockan sitter placerad i ett läge där den är svår att upptäcka. Kontoret konstaterar efter sökning på internet (bl.a. på Uppsala.se och på Vård & omsorgs hemsida) att det inte går att hitta någon beskrivning av eller kontaktuppgifter till träffpunkt Gudrun.

Den intervjuade personalen känner inte till det förfrågningsunderlag och de krav som ligger till grund för verksamhetens uppdrag och avtal. Personalen beskriver under intervjun att de i dagsläget huvudsakligen själva muntligt och via personliga kontakter informerar omgivningen om att träffpunkten finns och vad träffpunkten har för uppdrag. Det beskrivs inte under intervjuerna med personal eller ledning finnas någon plan eller annat systematiskt sätt att säkerställa att man når ut med information till andra aktörer om träffpunkten i dagsläget. Personalen berättar att de privata utförare som finns på marknaden för gruppboende och servicebaser idag har övertagit personal som tidigare arbetat i verksamheterna under kommunal regi när träffpunkten startade. Tidigare kännedom om träffpunktens verksamhet hos denna personal uppges vara anledning till att det "rullar på". Även ledningen bekräftar att de som besöker träffpunkten i dagsläget kommer dit eftersom de är kända "inom kommunen" sedan tidigare.

Personalen beskriver att de tidigare under en kortare period haft en person som varit engagerad som volontär i verksamheten. Volontärskapet ska enligt personalen ha varit både uppskattat och välfungerande. Personalens uppfattning är att detta sedan upphörde på grund av att ledningen uttryckt att "vi ska inte använda volontärer" och det har sedan inte aktualiserats igen.

3.2.2 Kontorets kommentar

Kontoret konstaterar att utföraren inte uppfyller krav i avtal kring plan för samverkan med och informationsspridning till samtliga berörda aktörer. Kontorets uppfattning är att det därmed inte kan säkerställas att verksamhetens uppdrag är känt för samtliga berörda medborgare. Vidare bedömer kontoret att krav gällande tidssatta och återkommande informationsinsatser, som syftar till att tydliggöra uppdragets olika delar, inte är uppfyllt. Former för samverkan med andra utförare, huvudmän, organisationer, föreningar och volontärer behöver utvecklas och fördjupas för att krav i avtal ska vara uppfyllda.

Med anledning av ovanstående konstaterade brister är kontorets uppfattning att det krävs omfattande åtgärder för att samtliga krav i avtal gällande informationsspridning och samverkan ska vara uppfyllda.

3.3 Inriktning och utveckling av verksamheten

Av förfrågningsunderlaget framgår att:

- All verksamhet **ska** utgå från ett folkhälsoperspektiv (fyra hörnstenar för hälsosamt åldrande: fysisk aktivitet, kost, social gemenskap och delaktighet) där den enskildes psykiska, fysiska, sociala och kulturella behov beaktas
- Träffpunktern **ska** innehålla komponenter av hälsofrämjande art, t ex utomhusaktiviteter, social samvaro, fysisk aktivitet, kunskapsgivande verksamhet och hobbyverksamhet.
- Träffpunkten **ska** ha ett inspirerande förhållningssätt i hälsofrågor.

3.3.1. Iakttagelser

Vid intervjun med personal framgår att verksamhetens innehåll och inriktning till stor del styrs av vad besökarna "vill och känner för". Personalen berättar att de oftast samlas i den s.k. stora salen, där var och en sedan själva får välja vad de vill göra. Personalen beskriver att de brukar fråga besökarna om de t ex vill läsa, lägga pussel eller se på film. Vid ett tillfälle per vecka erbjuds sittgymnastik. Vid intervjun med personal framkommer att de nuvarande lokalerna inte upplevs som helt ändamålsenliga, då detta beskrivs genom ett antal konkreta exempel. Även vid kontorets kontakt med berörd avtalsstrateg inom området framkommer en kännedom om detta.

Under intervjun med personalen framgår att det finns en medvetenhet om betydelsen av att inte "plocka bort funktioner" hos besökarna genom att ge för mycket hjälp och stöd i sådant den enskilde kan utföra självständigt. Personalen beskriver i olika exempel betydelsen av att stödja den enskilde i situationer där funktionsnedsättningen begränsar förmåga och möjlighet att utföra olika uppgifter, men att inte "ta över" och hjälpa för mycket.

Vad gäller utomhusaktiviteter och aktiviteter av mer fysisk karaktär beskriver personalen att de upplever en begränsning i att kunna tillgodose detta på grund av att de är för få personal på träffpunkten. I ett konkret exempel beskrivs att det funnits önskemål om promenader utomhus från vissa besökare, men att detta inte gått att genomföra eftersom för många besökare behöver hjälp med förflyttning, t ex hjälp med påskjutning av rullstol. Under intervjun med ledningen diskuteras frågor om "platsbegränsning" på träffpunkten. Ledningen tar upp frågan kring hur mycket hjälp personal på träffpunkten kan förväntas ge enskilda besökare samt vilket ansvar som ligger på träffpunktens personal respektive personal från gruppbestäderna. Ledningen uttrycker att de i nuläget uppfattar det som oklart vilken roll träffpunktens personal ska ha i detta.

I nämnden för hälsa och omsorgs förfrågningsunderlag avseende bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (se diarienummer NHO-2012-0186) framgår att boendets personal ska

vara den enskilde behjälplig i hela livssituationen, så att den enskilde ges möjlighet att leva som andra och uppnå goda levnadsvillkor. Det framgår i avtalet att boendet ska tillgodose behov av individuellt anpassad hjälp i den dagliga livsföringen och tillgodose den enskildes psykiska, fysiska och sociala behov. Vidare framgår att boendet ska ha ett arbetssätt som ger förutsättningar för naturlig delaktighet i vardagen och att personal vid behov ska följa med den enskilde till sociala och kulturella aktiviteter etc. Vid kontakt med berörd avtalsstrateg för området framgår att boendet ska ansvara för hjälp till den enskilde i situationer som matning, toalettbesök eller hjälp vid förflyttning utomhus och inte personal från träffpunkten, vilket sker i nuläget.

Personalen beskriver att de inte har något specifikt, medvetet eller strukturerat arbetssätt avseende hälsofrämjande arbete på träffpunkten. Under intervjun framkommer att det finns vissa besökare som har behov av ökad fysisk aktivitet och/eller som är överviktiga, men träffpunkten har inga specifika eller riktade aktiviteter kring detta i nuläget.

3.3.2 Kontorets kommentar

Kontorets uppfattning är att verksamheten arbetar på ett föredömligt sätt inom områdena social gemenskap och delaktighet. Verksamheten har i nuläget ett innehåll med starkt fokus på social samvaro och kunskapsgivande verksamhet.

Kontorets bedömning är att verksamheten behöver utveckla och stärka sin inriktning och sitt fokus på områdena fysisk aktivitet och kost för att krav i avtal ska kunna anses uppfyllda. Krav avseende innehåll av hälsofrämjande art, t ex utomhusaktiviteter och gruppgymnastik, samt att träffpunkten ska ha ett inspirerande förhållningssätt i hälsofrågor är inte uppfyllda i nuläget.

Kontoret bedömning är att personal från träffpunkten i nuläget utför och tar ansvar för insatser kring enskilda som enligt avtal ingår i ansvarsområdet för bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. Detta hindrar och begränsar möjlighet för personal på träffpunkten att skapa ett aktivitetsutbud och inriktning av verksamheten som uppfyller krav i avtal för denna verksamhet.

Kontoret konstaterar med anledning av ovanstående beskrivna brister att omfattande åtgärder behöver genomföras i verksamheten för att samtliga krav i avtal ska vara uppfyllda. Vidare behöver träffpunktens lokaler ses över, för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga.

3.4 Ledningssystem och egenkontroll av verksamheten

Av förfrågningsunderlaget framgår att:

- Ska ha ledningssystem som uppfyller Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för systematsikt kvalitetsarbete
- Ska ha rutin för lokal synpunkts- och klagomålshantering
- Ska ha dokumenterad rutin för avvikelshantering
- Ska ha dokumenterad rutin med instruktion för Lex Sarah
- Ska garantera erforderlig tillsyn och säkerhet i verksamheten

3.4.1 Iakttagelser

Den intervjuade personalen uppger att de är väl förtrogna med verksamhetens ledningssystem. De beskriver under intervjuerna genom konkreta exempel hur de använder ledningssystemet i det praktiska arbetet, t ex gällande rutinen för synpunkts- och klagomålshantering. Vidare berättar personalen att de fått information om Lex Sarah vid de större gemensamma informationsträffarna som förekommer inom Vård & omsorg.

Under intervjun med personalen framkommer att de ser återkoppling från ledningen på inskickade avvikelserapporter som bristande i nuläget. Enligt personalen uteblir ofta återkoppling helt och de upplever inte att återkoppling på avvikelser ges vid gemensamma arbetsplatsträffar. Vid intervju med ledningen diskuteras den upplevda bristen på återkoppling. Ledningen tar under intervjun upp frågeställning kring varför träffpunktens avvikelshantering inte ingår i systemet Flexite, där bl.a. daglig verksamhet och gruppboenden hanterar sina avvikelser. Ledningen uppger att se ser en risk i att avvikelserapporter skickas till enskilda besökares gruppboende och att ledningen för träffpunkten därmed missar viktig information och möjlighet till analys kring inträffade händelser.

Samtliga intervjuade uppger att de ser frågan om delegeringar som ett förbättringsområde i verksamheten. Det beskrivs finnas viss osäkerhet gällande detta, bl.a. eftersom personalen på träffpunkten inte dokumenterar sina insatser och att det upplevs som oklart hur ansvarsfördelning mellan personal på gruppboende och träffpunkt "egentligen" ska se ut. Enligt personalen har de fått delegering av ansvarig sjuksköterska på gruppboende gällande s.k. "vid-behovs medicin" för vissa besökare som har epilepsi. Personalen uppger att de dock aldrig behövt ge medicinen. Vid kontorets kontakt med medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) i kommunen framgår att detta behöver tydliggöras och utredas vidare.

3.4.2 Kontorets kommentar

Kontorets uppfattning är att verksamheten uppfyller krav i avtal avseende ledningssystem, rutin för synpunkts- och klagomålshantering och Lex Sarah.

Kontoret bedömer att rutin för avvikelshantering är bristande i nuläget. Rutinen behöver tydliggöras och förbättras för att den ska kunna leda till en systematisk förbättring av verksamheten och ett säkerställande av verksamhetens kvalitet. Vidare konstaterar kontoret att rutin och ansvar för delegerade hälso- och sjukvårdsuppgifter är oklar och i behov av översyn.

Kontoret konstaterar med anledning av ovanstående beskrivna brister och förbättringsområden att åtgärder kring rutin för avvikelshantering och ett klargörande kring tillvägagångssätt och ansvarsfördelning vid delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter i verksamheten behöver genomföras. Detta för att krav i avtal ska vara uppfyllda och att för att verksamheten ska uppfylla krav avseende garanti på erforderlig tillsyn och säkerhet.

Kontorets uppfattning är att tillvägagångssätt och ansvarsfördelning vid delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter behöver tydliggöras och ses över i samtliga berörda verksamheter (d.v.s. både i träffpunkt och i gruppboende) i samverkan med medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) i kommunen.

4. Kontorets avslutande kommentar

Kontorets bedömning är att krav i avtal gällande områdena utomsorg, kompetens och kompetensutveckling samt ledningssystem med rutin för synpunkts- och klagomålshantering och Lex Sarah är uppfyllda på träffpunkt Gudrun. Vidare anser kontoret att verksamheten arbetar på ett föredömligt sätt vad gäller social gemenskap och delaktighet, med ett utpräglat fokus på den enskildes bästa.

Kontoret konstaterar att verksamheten inte uppfyller krav i avtal gällande öppettider, plan och former för samverkan, informationsspridning och informationsinsatser. Rutin för avvikelshantering samt tillvägagångssätt och ansvarsfördelning vid delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter behöver tydliggöras och ses över. Kontorets bedömning är att verksamheten behöver utveckla och stärka sin inriktning och sitt fokus på områdena fysisk aktivitet och kost för att krav i avtal ska kunna anses uppfyllda.

Kontoret konstaterar att det föreligger ett omfattande behov av åtgärder för att samtliga krav i avtal ska kunna anses uppfyllda. Det finns även ett behov av översyn av verksamhetens lokaler, för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga. Kontorets uppfattning är att personal från träffpunkten i nuläget utför vissa insatser som ingår i ansvarsområdet för bostad med särskild service för vuxna enligt LSS samt att detta präglar utbud och utformning av verksamheten i hög grad.

Kontoret ser ett behov av en övergripande översyn och ett tydliggörande av verksamhetens grundläggande inriktning och uppdrag. Detta för att de enskilda inom målgruppen ska få sina behov av social, fysisk och psykisk stimulans samt behov av meningsfulla aktiviteter tillgodosett på bästa möjliga sätt.

Uppsala 2015-02-06

Maria Lindblom
Uppdragsstrateg

Thomas Karlsson
Uppdragsstrateg